

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15CoCsp/21/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621203586
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6621203586.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a sudcov JUDr. Jaroslava Galla a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci žalobcu: B. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX S. č. XXX, zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s. r. o., so sídlom Kuzmányho 29, 040 01 Košice, IČO: 47 234 466, proti žalovanému: POHOTOVOSŤ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 35 807 598, zastúpený: JUDr. Katarína Hegedúšová, advokátka so sídlom Majerníkova 3479/3A, 841 05 Bratislava, o zaplatenie 950 EUR s prísl., na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 11Csp/96/2021 - 132 zo dňa 16. 03. 2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 11Csp/96/2021 - 154 zo dňa 25. 04. 2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu čv spojení s opravným uznesením p o t v r d z u j e.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 950 EUR v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok). Zároveň žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania (II. výrok). Následne opravným uznesením zo dňa doplnil v záhlaví rozsudku uvedenie právneho zástupcu žalovaného, ktoré vo svojom rozsudku opomenul.

2. Súd vec právne posúdil podľa § 1 ods. 1, § 3 ods. 3 a 5, § 4 ods. 2 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“). Vychádzajúc z týchto ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa a vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Konštatoval, že medzi stranami nebolo sporné, že vzťah medzi žalobcom a žalovaným je vzťahom vyplývajúcim zo spotrebiteľskej zmluvy, čo ustálil už okresný súd v konaní pod sp. zn. 4C/201/2015. Mal za to, že nárok žalobcu bol daný úspechom v spore v konaní pod sp. zn. 4C/201/2015, v ktorom si žalobca uplatňoval voči žalovanému nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. V citovanom konaní okresný súd posúdil zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa XX. XX. XXXX (ďalej len „zmluva 1“) a č. XXXXXXXXXX zo dňa XX. XX. XXXX (ďalej len „zmluva 2“) ako bezúročné a bezpoplatkové z dôvodu chýbajúcich obligatórnych náležitostí vyžadovaných zákonom č. 129/2010 Z. z., v dôsledku čoho rozhodol o vydaní bezdôvodného obohatenia žalobcovi vo výške 3.724 EUR (330 EUR zo zmluvy 1 a 3.394 EUR zo zmluvy 2). Nakoľko žalobca si úspešne uplatnil svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, boli splnené aj zákonné podmienky na vznik nároku žalobcu na primerané finančné zadostučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Vo vzťahu k výške finančného zadostučinenia vychádzal z toho, že finančné zadostučinenie má sankčnú povahu a jeho účelom je odradiť nečestného dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľov. Súd prvej inštancie zohľadnil intenzitu

porušenia spotrebiteľských práv a tiež časový aspekt závažného konania žalovaného, ktorý žiadal od žalobcu platby, na ktoré nemal nárok, a to aj po rozhodnutí prvoinštančného súdu v konaní sp. zn. 4C/201/2015, ako aj počas odvolacieho konania. Rovnako napriek rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozsudok okresného súdu o uložení povinnosti žalovanému vydať bezdôvodné obohatenie, tento si dobrovoľne neplnil uloženú povinnosť a žalobca bol nútený domáhať sa svojho práva v exekučnom konaní. Pri rozhodovaní zohľadnil aj výšku bezdôvodného obohatenia, ktorá predstavovala 3.721EUR, a preto považoval sumu 950 EUR za primeranú povahe a rozsahu porušenia práv žalobcu. Taktiež zodpovedá svojmu účelu, teda poskytuje žalobcovi ako spotrebiteľovi satisfakciu a pritom má odradiť dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľov.

3. O trovách konanie rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a tieto priznal žalobcovi v rozsahu 100%, keďže bola v konaní úspešný v plnom rozsahu.

4. Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Žiadal odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň žiadal priznať náhradu trov konania vrátane trov odvolacieho konania.

5. Žalovaný má vedomosť a rešpektuje rozhodnutie Okresného súdu Lučenec sp. zn. 4C/201/2015, ktorým sa žalobca domáhal vydania bezdôvodného obohatenia voči žalovanému vo výške 3.724 EUR. Žalovaný však považoval vzhľadom na okolnosti prejednávaneho prípadu, priznanú náhradu finančného zadosťučinenia vo výške 950 EUR za neprimerane prísnu a založenú na svojvoľnom a arbitrárnom výklade práva. Bol toho názoru, že ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa je potrebné vykladať reštriktívne. Mal za to, že pri rozhodovaní o tom, či sa prizná primerané finančné zadosťučinenie a v akej výške, je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť toho ktorého účastníka, ale aj iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia. Na právnu úpravu nemajetkovej ujmy spotrebiteľa zakotvenú inštitútom primeraného finančného zadosťučinenia sa primerane vzťahujú ustanovenia náhrady ujmy podľa Občianskeho zákonníka (ust. § 13 ods. 3 OZ, v zmysle ktorého výšku náhrady súd určí s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo). Žiadal, aby príslušný súd pri posudzovaní žalobcom uplatneného práva vzal do úvahy aj konanie žalobcu, ktorý sa domáhal vydania finančného zadosťučinenia napriek tomu, že sám konal v rámci kontraktáčného postupu ľahostajne a o úver požiadaval celkovo štrnásťkrát. Žalovaný má za to, že uzavretie zmlúv nemalo v žiadnom prípade za následok nezákonné postihnutie majetku a vlastníctva žalobcu. Žalobca si bol vedomý svojich záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv, preto dobrovoľne uhradil všetky splátky. Žalobcu považoval za priemerného spotrebiteľa, pričom poukázal na rozhodnutie SDEÚ, pričom v dôsledku takejto definície žalobcu ako priemerného spotrebiteľa nemožno hovoriť o nedostatku vážnosti vôle na strane žalobcu, ktorý bol pri uzatváraní zmlúv dobre informovaný, avšak ľahostajný. Uvedenému konaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu priznaním finančného zadosťučinenia (viď. rozsudok KS Žilina sp. zn. 9Co/343/2013, judikatúra SDEÚ).

6. Žalovaný mal zato, že pre priznanie finančného zadosťučinenia nepostačuje všeobecná konštatácia funkcie primeraného finančného zadosťučinenia. Žalobca neodôvodnil jasne a určito skutkové okolnosti týkajúce sa záväzkového právneho vzťahu medzi ním a žalovaným. Konštatoval, že v konaní, v ktorom bolo rozhodnuté o nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, netvrdil, že žalovaný mu spôsobil nejakú nemajetkovú ujmu. Taktiež netvrdil, že predmetný úver práve neuvedením chýbajúceho údaj bol pre neho neprijateľným. Preto, ak bol v predmetnom konaní súdom prijatý záver, že úver je bezúročný a bezpoplatkový, tak už bola nastolená v danom právnom vzťahu rovnováha zmluvných strán a nie je potrebné ju riešiť ešte osobitným rozhodnutím, vzhľadom na ciele a účel, aký vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, ktoré ustanovenie upravuje predpoklady finančného zadosťučinenia (t. j. porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, úspešné uplatnenie porušeného práva alebo povinnosti, primeranosť zadosťučinenia, zodpovedná osoba, nemajetková ujma). Je však zrejmé, že všetky predpoklady priznania finančného zadosťučinenia podľa tohto ustanovenia musia byť naplnené kumulatívne. Preventívna funkcia primeraného finančného zadosťučinenia má pôsobiť aj na dodávateľa, ale aj na spotrebiteľa. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia každému subjektu, t. j. aj subjektu spravujúcemu sa ľahostajne, v žiadnom prípade nemožno chápať ako pozitívne preventívne

pôsobenie. Práve existencia 14-tich uzatvorených zmlúv medzi žalobcom a žalovaným predstavuje vyššie uvedený prípad. Za daného stavu a s ohľadom na opakované ľahostajné konanie žalobcu, výška uplatneného finančného zadosťučinenia nezodpovedá svojmu účelu, teda pôsobiť preventívne naprieč existujúcich spotrebiteľských vzťahov. V danom prípade nie je priznaním finančného zadosťučinenia naplnená jeho preventívna funkcia ani z toho dôvodu, že žalovaný v novo vzniknutých spotrebiteľských úverových vzťahoch už niekoľko rokov konštatovanú neprijateľnú podmienku nepoužíva. V prípade, ak bola spotrebiteľovi skutočne spôsobená ujma, do popredia sa dostáva kompenzačná funkcia, t. j. navrátenie do predošlého stavu. V danom prípade bolo žalobcovi priznané právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda nie je čo kompenzovať. Žalovaný namietal, že žalobca odôvodnil výšku požadovaného finančného zadosťučinenia len poukazom na výšku bezdôvodného obohatenia. Uvedené nasvedčuje absolútne nepochopenie inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia, ktorým sa má kompenzovať vzniknutá nemateriálna ujma. Žalobca nijakým spôsobom nešpecifikoval, v čom spočívala nemajetková ujma odôvodňujúca mu priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 950 EUR.

7. Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozhodnutie okresného súdu potvrdiť ako vecne správne a žiadal priznať plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Poukázal na to, že odvolanie žalovaného a jeho argumentácia iba kopíruje jeho predchádzajúce vyjadrenia. Argumentáciu žalovaného považoval v priamom rozpore s ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Podľa ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa sa na vznik nároku spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie vyžaduje splnenie nasledujúcich podmienok: žalobca musí mať postavenie spotrebiteľa, zo strany porušiteľa došlo k porušeniu práva alebo povinnosti zo zákona o ochrane spotrebiteľa alebo z osobitných predpisov na ochranu spotrebiteľa, spotrebiteľ musí porušenie práva alebo povinnosti úspešne uplatniť na súde, a právo na primerané fin. zadosťučinenie mu patrí od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti zodpovedá. Žalobca mal za to, že z jeho strany došlo k preukázaniu splnenia všetkých zákonných podmienok v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. V tomto smere odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30. 01. 2019 ako aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/56/2019 zo dňa 11. 06. 2019. V závere nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že mal žalobca pri uzatváraní zmlúv postupovať ľahostajne, pričom žalovaný nepreukázal žiadnu okolnosť, ktorá by svedčila o ľahostajnom prístupe žalobcu. Naopak, bol toho názoru, že existoval práve na strane žalovaného ľahostajný prístup, ktorý uzatváral zmluvy bez toho, aby skúmal bonitu dlžníkov.

8. Žalovaný vo svojom vyjadrení v odvolacej replike uviedol, že sa dostatočne vyjadril ku všetkým relevantným skutočnostiam prostredníctvom svojich predošlých podaní, na ktorých zotrval. Bol toho názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia nie je adekvátne okolnostiam. Žalobca sa teda mohol brániť primerane aj iným spôsobom, než zľahčovaním svojho neobozretného a ľahostajného konania.

9. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379, 380 ods. 1, 2 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario) CSP a rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

10. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že okresný súd vec správne skutkovo a právne posúdil. Odvolací súd sa plne stotožňuje s dôvodmi, ktoré uviedol v odôvodnení rozhodnutia okresný súd, na tieto dôvody odkazuje. V odvolacom konaní odvolateľ neuviedol iné dôvody než tie, s ktorými sa už vysporiadal okresný súd. Odvolací súd v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP svoje rozhodnutie bližšie neodôvodňoval iba dodáva, že rozhodnutie okresného súdu je odôvodnené v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP, teda náležite, presvedčivo a je preskúmateľné.

12. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol kritériá pre priznanie a určenie výšky finančného zadosťučinenia, ktoré boli v danom prípade naplnené a tieto odôvodnil v intenciách daného prípadu. Súd uviedol, z akých konkrétnych zistených skutkových okolností vychádzal, keď žalobkyňou uplatnený nárok na finančné zadosťučinenie jej priznal, ako aj výšku priznaného nároku 950 EUR, ktorá je podľa úvahy okresného súdu v danom prípade primeraná vzhľadom na intenzitu zásahu do práva žalobcu ako spotrebiteľa. V tejto súvislosti možno poukázať okrem iného aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obo/147/2007, 6Obo/302/2006, podľa ktorých napriek tomu, že nárok na primerané finančné zadosťučinenie je nárokom objektívnym, ktorý nie je viazaný na naplnenie akýchkoľvek subjektívnych podmienok, vyplýva, že je treba mať na zreteli, že finančné zadosťučinenie a jeho výška má byť „kompenzáciou za nevyčísľiteľné straty, ktoré postihnutý utrpel“ resp. „prihliadne sa

aj na to, aby náhrada ujmy predstavovala určitú satisfakciu za stav, ktorý musel žalobca týmto konaním žalovaného strpieť“. Inak povedané, aj keď predpokladom priznania finančného zadosťučinenia je v zmysle § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa to, aby spotrebiteľ úspešne uplatnil porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej predpismi na jeho ochranu, je treba zrozumiteľne uviesť, či a ktoré práva žalobcu ako spotrebiteľa boli porušené postupom žalovaného a posudzovanou úverovou zmluvou v danom, v konkrétnom prípade.

13. Odvolací súd konštatuje, že v prejednávanom prípade rozhodnutie okresného súdu tieto vyššie uvedené atribúty napĺňa. Prvoinštančný súd o výške primeraného finančného zadosťučinenia uvažoval v intenciách daného sporu a vychádzal z konkrétnych zistených skutkových okolností, prihliadol nielen na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania, ale aj na vplyv tohto konania do majetkovej sféry žalobcu, ako aj dobu jeho trvania a rozsah nepriaznivých následkov, a na subjektívny prístup žalovaného po tom, čo bol právoplatným rozhodnutím zaviazaný na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré dobrovoľne v súdom stanovenej lehote nevydal, a preto žalobca sa svojho nároku musela domáhať v rámci výkonu rozhodnutia v exekučnom konaní.

14. Odvolací súd rozsudok okresného súdu vo veci samej spoločne so závislým výrokom o trovách konania v spojení s opravným uznesením ako vecne správny potvrdil.

15. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ust. § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, keď v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalobca, a preto mu odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (100 %). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

16. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.